Változás a gyár szívében

Hazánkban egyedülálló berendezés az Újszegedi Kender-Lenszövő erőtelepén

Nagyszerű és az avatatlannak az első percekben igen lenyűgöző látványt nyújt az a négy emeletnyi magasságú kazán, amely az Újszegedi Kender-Lenszövő kazánházában az energiát adja. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy *az erőtelep a gyár szíve.* Működése nélkül nem készülhetne az anyag a szövőgépen, nem pereghetnének az orsók, nem cérnázhatnák a fonalat. Az erőtelepen is mélyen érzi az ember, hogy *az ipar kenyere a szén.* Mert a négy kazánt itt is szénnel fűtik, s a szén segítsége nélkül nem volna energia, erő az üzemrészek gépeinek meghajtásához.

1

Szén! Kemény küzdelem folyik érte, amíg a bánya mélyéből a felszínre kerül. S itt az újszegedi gyárban a szén megtakarításáért hatalmas munka folyik az egyik nagy kazánnál. Ezzel együtt arról is szó van — és ez sem kisebb jelentőségű —, hogy jobban kihasználják a kazánt, *az adott szén mennyiségből több energiát állítsanak elő.*

Teljesen új utakon indultak el. Az eljárás, amelyet itt az erőtelepen alkalmaznak majd, Magyarországon az első. Hogyan kezdődött? A Vegyipari és Energiaügyi Minisztérium, a Hőtechnikai Kutató Intézet kezdeményezésére, s segítségével fogtak *a merész terv kivitelezéséhez.* Ez pedig: szénosztályozó, szárító- és porszénpóttüzelő berendezés megteremtése a kazántelepen. Az ezzel kapcsolatos elrendezés vonalas vázlatát megkapta a gyár. A tervet azonban — a berendezés létrehozására — aprólékosan itt dolgozták ki Pozsgay Gyula gépészmérnök, a gyár műszaki osztálya vezetőjének irányításával. A deresedő hajú és munkáját szívből szerető, fáradhatatlan, nagytudású gépészmérnök különben a Könnyűipari Minisztérium hőtechnikai és kazán-szakértője. Vele is indulunk a kazánházba.

2

A nagykazán körül mindenütt emberek dolgoznak; lent és a magasban is. Mert a tervek munkával valósággá érnek. Látni már a hidegfényű vascsövet, aztán a kazánház tetején a széngyűjtő tornyot. Lassan kibontakozik a kép, amely az új berendezést adja.

Az úttörő és nagy munka hevében nem könnyű különbséget tenni a sok kiváló teljesítmény között, — mindannyian derekasan dolgoznak itt. Török Imre, Járosi József, Szacsvai Gábor, Börcsök István szerelő, Goda Kálmán kőműves odaadóan munkálkodnak. Vitusz Gyula, többszörös újító, a javítóműhely vezetője is „szivet-lelket" ad a munkájába. S Pozsgay Gyula főmérnök nagy hozzáértéssel vezeti, s kezében tartja a munkálatokat.

3

Elhagyjuk a kazánházat. A főmérnök irodájában rajzokat vesz elő, s lelkes szavakkal magyarázza a berendezés működését. Mennyi sok munkaóra, mennyi aprólékos, gondos számítás kellett ahhoz, amíg a tervek elkészültek?! *Az egész berendezésnek úgy kell működni, mint az óramű.* Ez pedig nem kis dolog!

Adatokat nézünk. Egy közülük azt mutatja, hogy száz kiló poros szénből 300 kiló gőzt tudnak előállítani. Ha a szénből elválasztották a port, akkor a darabos szén több energiát adott. Ha száz kiló szénből 30 kiló port választottak ki, akkor a megmaradt 70 kiló rostált daraszén 336 kiló gőzt termelt. Feladat volt tehát megtalálni, hogyan kell a szén rostálását gyorsan, gazdaságosan elvégezni, aztán mit tegyenek a porszénnel. A „titok" nyitja a szénosztályozó, szárító- és porszénpóttüzelő berendezés létrehozása volt.

— *Mi a berendezés lényege?* — kérdezzük a főmérnököt. Röviden a következőkben ad választ:

— A berendezés lényege, hogy a bányákból vagonokban érkező vegyes, poros és most vizes szenet forró füstgázzal pneumatikus úton megszárítja, rostálja. Ezt a megszárított és rostált szenet — melynek használata jelentősen kedvezőbb fajlagos gőztermelést, tehát több energiát, s a jobb elgőzölögtetéssel pedig szénmegtakarítást ad — a szerkezet automatikusan a kazán mozgórostélya feletti széntároló garatjába juttatja. A berendezés a por és apró szenet szabályozható mennyiségben az őrlő malomba viszi, porrá őrli és hátulról a kazánba fújja.

4

Nagyon érdekes a többi között az is, hogy, a füstgázt, amely különben a kéményen távozna el, „befogják", közvetlenül a kazán belsejéből szívják el. *A Moszkvai Hőtechnikai Kutató Intézet is tud a kísérletről, s annak eredményét érdeklődéssel várják.* A berendezés alkalmazásával cseppet sem túlozva, sőt inkább szerényen számolva *20—30 százalékos szénmegtakarítás várható.* Az egy nagykazánnál ez naponként 80—100 mázsa szén megtakarítását eredményezi. Nagy szerepe abban is áll, hogy lényegesen megjavítja a gőzkazánok energia előállítását. A kazánok számottevően jobb kihasználása következtében *az energia termelést újabb kazán beállítása nélkül tudják növelni.* Ez országos vonatkozásban nagyon nagy horderejű és jelentőségű.

A berendezés megvalósítását nagyobb beruházás nélkül, házilag, saját erőből végzik. Ezért külön megbecsülés és elismerés jár. A berendezésnek eredetileg november végére kellett volna készen lenni. A határidőt november 15-re hozták előre. De elhatározás született: „November 7-ig elkészítjük a berendezést". *Álltak szavukat!*

A napokban pedig megtörténik a próba, az esetleges kigazítások végrehajtása. Utána következik a rendszeres üzemeltetés, — teljes gőzzel.

Ismét nagyot alkottak dolgozóink.

(morvay)

Az Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat ismét elnyerte a „Kiváló Vállalat" címet

Nagy az öröm a Szegedi Élelmiszerkiskereskedelmi Vállalat dolgozói között: harmadik negyedévi jó munkájuk alapján vállalatuk ismét elnyerte a „Kiváló vállalat" címet, — ebben az évben már harmadszor.

A Szegedi Élelmiszerkiskereskedelmi Vállalat a harmadik negyedévben is igen eredményes munkát végzett a fogyasztóközönség minél jobb ellátása és kiszolgálása érdekében. *Ezt bizonyítja többek között az is, hogy a vállalat 94 és fél százalékos költségfelhasználás mellett áruértékesítési tervét 109.6 százalékra teljesítette.*

A Szegedi Élelmiszerkiskereskedelmi Vállalat dolgozói ma délután a Szegedi Kenderfonó Rigó utcai kultúrtermében rendezett ünnepség alkalmával veszik át a mintegy tizenkétezer forintot kitevő pénzjutalmakat, az „Élenjáró dolgozó" és „A szakma kiváló dolgozója" kitüntetéseket, jó munkájuk jutalmát.

Érdekes előadások a Szabadegyetemen

Novemberben megkezdődnek a szegedi Juhász Gyula Szabadegyetem tagozatain a hetenkénti előadások. Az előadásokat a legkiválóbb budapesti és szegedi egyetemi tanárok és műszaki szakemberek tartják. A filozófia tagozaton az első előadást „A filozófia tárgya és módszere" címmel Szigeti József, a filozófiai tudományok kandidátusa, a világirodalmi előadássorozatok bevezető előadását Trencsényi Waldapfel Imre Kossuth-díjas egyetemi tanár. A fizika-műszak tagozaton november 8-án „Mi az energia?" címmel Pauncz Rezső egyetemi docens tart előadást. Nagy érdeklődés előzi meg Szegeden a textilipari tagozat előadásait. Elsőként, november 9-én „Természetes eredetű textil-alapanyagok (len, kender)" címmel Mohácsi Tivadar tudományos kutató tart igen érdekesnek ígérkező előadást.

Ugyancsak november elején a felsoroltakon kívül megkezdődnek a szabadegyetemi előadások a jogtudományi, közgazdaságtani, magyar irodalmi, művészettörténeti, zenetörténeti és egészségügy-biológiai tagozatokon is.

— A Magyar Rádió a szegedi Nemzeti Színházban pénteken este hanglemezre felvette Offenbach: Hoffmann meséi című operája teljes előadását.

A forradalom dícsérete

Ó, forradalom, fényes üstökös,
te minden idők legszebb hajnala,
felállt az ember — istenét lerázva —
egymaga,

s belőled rakja álmai falát
okosan, ahogy vágyakozta rég,
mikor e század, hej, még messze volt,
mint föld és nap és csillagrendszerek,
de messze volt!

Addig, de sokszor zsákutcába vitt
az alkuvási hajlam, s mennyi élet
hullott szét, mint a pelyva;
soha már
békétlenek ne marják szét szíved
magadra ébredt bölcs emberiség.

LŐDI FERENC

Pénteken ülést tart a városi tanács

A városi tanács november 11-én, pénteken délután 2 órai kezdettel ülést tart a tanácsháza nagytermében. A tanácsülés városunk népművelésérő tárgyal. Előadó Tombácz Imre elvtárs, a végrehajtó bizottság elnökhelyettese. A népművelési állandó bizottság munkájáról tart beszámolót Lődi Ferenc elvtárs, a bizottság elnöke. A napirendi pont előtt Dénes Leó elvtárs, a végrehajtó bizottság elnöke ismerteti a tanács által hozott határozatok végrehajtását.

Ülést tartottak a kerületi Hazafias Népfront-bizottságok

Pénteken este a Hazafias Népfront kerületi bizottságai ülést tartottak. A III. kerületi Népfront-bizottság ülésén Sziládi Sándor, a bizottság elnöke, a MÁV Igazgatóság kereskedelmi szolgálat dolgozója a bizottság munkájáról és a feladatokról beszélt. Többek között megemlítette, hogy a III. kerület Hazafias Népfront-bizottság tagjai az elmúlt napokban több alsóvárosi dolgozó parasztot látogattak meg, s beszélgettek el velük a vetés sürgősségéről. Az I. kerületi népfront-bizottság ülésén az elnök, Szabó Dénes kórházi főorvos a külpolitikai helyzetről tartott beszámolót. Mindhárom kerületben a városi Hazafias Népfront-bizottságának munkatervében meghatározott feladatokat beszélték meg helyi vonatkozásban. A bizottságok feladatai közé tartozik a termelőszövetkezetek zárszámadó taggyűlésein való részvétel és oda az egyénileg dolgozó parasztok meghívása, a kerületi tanácstagok beszámolóira való mozgósítás. A Hazafias Népfront Bizottságának egyik legszebb feladata a műemlékek megőrzése és gondozása. Az üléseken a bizottsági tagok közül feelősöket választottak meg, akik gondoskodnak a műemlékek rendbentartásáról.

Azután a népfront-bizottsági üléseken apróbb részletfeladatokat beszéltek meg. Elhatározták, hogy meglátogatják azokat a népfront-bizottsági tagokat, akik nem járnak az ülésekre, kiselőadásokat tartanak a nyugdíjasoknak, a kisiparosoknak az őket érdeklő kérdésekről.

Négy gépállomásról jelentik

Közöljük, hogy a Pusztamérgesi Gépállomás körzetébe tartozó tsz-ekben az őszi kalászosok vetését 100 százalékra teljesítettük. Ezzel valóra váltottuk november 7-i felajánlásunkat.

Pusztamérgesi AMG dolgozói.

Közlöm, hogy a kollektív munka eredményeként az éves tervet november 5-re 100 százalékra teljesítettük.

Kisteleki Gépállomás igazgatója.

A Sövényházi Gépállomás dolgozói az esős napokat is kihasználva szombaton délelőtt elvetették a körzetükhöz tartozó termelőszövetkezetekben az őszi kenyérgabonát.

Sövényházi AMG vezetői.

A gépállomás dolgozói közöljük, hogy november 7 tiszteletére tett vállalásunkat öt nappal a határidő előtt teljesítettük. Ezen belül az őszi kampánytervet 100, az éves tervet pedig 111 százalékban november 2-re teljesítettük.

Mórahalmi Gépállomás dolgozói.

Lengyelországi útjáról tart beszámolót Nagy Pál elvtárs, a „Délmagyarország" szerkesztőbizottságának vezetője

Kedden, november 8-án este 6 órai kezdettel a DÁV Klauzál tér 9. szám alatti kultúrtermében háromhetes lengyelországi tanulmányútjáról számol be Nagy Pál elvtárs, a »Délmagyarország« szerkesztőbizottságnak vezetője, a Városi Békebizottság, valamint a DÁV Békebizottságának rendezésében.

A beszámolón megjelenik és felszólal Broniszlaw Bar, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövetségének titkára.

Az előadás után bemutatásra kerül az egyik legújabb lengyel film. A beszámolóra és a filmvetítésre minden érdeklődőt szívesen lát a rendezőség.

— Szocialista kultúráért jelvénnyel tüntették ki Jurka Józsefet, a DÁV és Annau Rózsit, a Jutaárugyár dolgozóját jó kultúrmunkájáért. A Népművelési Minisztérium dicsérő oklevelet adományozott a Szegedi Kenderfonógyárnak az üzemben folyó kulturális tevékenységért.

Az illegalitás utolsó napjai

...Húsvét másodnapja volt, amikor a Központi Bizottság telefonon értesítette a Viborgi-kerület pártbizottságát, hogy hosszú emigráció után este megérkezik Finnországból Lenin. A kerületi pártbizottság ügyeletesei először zavarba jöttek: meg kell szervezni a fogadtatást, de hogyan? Hiszen a gyárak és az üzemek állnak. Megtalálták a kiutat: vörös vászoncsíkra fehér festékkel ráírták:

„Elvtársak! Jön Lenin, fogadjátok!"

Ezt a plakátot két hosszú póznára szögezték és végigmentek vele a Viborgi-városrész utcáin.

Estére a külváros minden részéből özönlöttek a munkások a Finnlandi-pályaudvar felé. Itt találkozott a nép a forradalom vezérével, aki sok éves számüzetés után hazatért. Itt hangzott el a páncélkocsiról Lenin történelmi jelentőségű beszéde, amely ezzel a jelszóval végződött:

— Éljen a Szocialista Forradalom!

Ez a beszéd, amelyet mélyen szívükbe vésték az egyszerű emberek, — boldog álmokat ébresztett, harcba hívott az elnyomók ellen.

*

Néhány nap múlva Lenin átköltözött a párt Központi Bizottságának épületéből a Sirokaja utca 48. számú házba, nővére szerény lakásába. A házfelügyelő előhozta a ház könyvét, hogy felírja adatait. Vlagyimir Iljics nem tudta, hogy mit válaszoljon arra a kérdésre: „Mivel foglalkozik, miből él?"

Megkérdezte:

— Mit szoktak beírni ebbe a rovatba, ha valaki sehol sem dolgozik?

— A tőkéjéből él — felelte a házfelügyelő.

Vlagyimir Iljics elmosolyodott.

— Nos, ha így van, ez éppen rám illik. Írja: tőkével foglalkozik...

*

Május 12-én Leninnek két gyárban kellett felszólalnia, s ezért elkésett a putyiloviak gyűléséről. Amikor megérkezett, Csernov földmüvelésügyi miniszter, az eszer párt vezére, már elmondta beszédét és elment.

A munkások, akik betöltötték a gyár udvarát, elleptek minden magasabb helyet, felmásztak a műhelyek tetőire, egyszerre megéljenkültek:

— Lenin megérkezett!

Lenin felment az emelvényre. A tér felzúgott, megelevenedett. Szűnni nem akaró üdvözlőkiáltások fogadták. Vlagyimir Iljics várt egy kicsit, azután belekezdett. — egyszerűen, mintha csak szűk körben beszélgetett volna a munkásokkal. Sajnálkozását fejezte ki, hogy már nem találta ott a minisztert, no, de nem baj. Nagy vonalakban azért el tudta képzelni, mit mondhatott. És Vlagyimir Iljics olyan sikeresen szállt vitába a távollevő Csernovval, mintha maga is hallotta volna az eszer pártvezér beszédét.

— Eltalálta, jól beszél — suttogták egymás között a putyiloviak.

Lenin sokáig beszélt. És a munkások lélegzetvisszafojtva hallgatták. Amit Lenin mondott, magával ragadott, gyujtott. Az ismeretlen jövőtől való félelem eltünt. Cselekedni akartak, harcolni, egészen odaadni magukat a forradalomnak.

*

A júliusi napok. A mensevikek és eszerek támogatta ellenforradalmi Ideiglenes Kormány terrorhoz folyamodott. Szverdlov megtudta, hogy a burzsoázia Lenin letartóztatására készül. Július 5-én röviden elmondta mindazt, ami tudomására jutott, ráadta Vlagyimir Iljicsre a saját kabátját és magával vitte, Vlagyimir Iljicsnek különböző munkások lakásaiban kellett rejtőzködnie.

A felbátorított burzsoázia követelte, hogy Lenint állítsák „bíróság" elé. Meg akarta fosztani a proletariátust vezérétől. Lenin egy öreg munkás, Sz. J. Allilujev lakásán, a Rozsgyesztvenszkaja utca 17. számú házban tanácskozott a vezérkarral: mit tegyen? Az árulók azt akarták, hogy Lenin jelenjen meg a bíróság előtt. Sztálin ezt hevesen ellenezte, őt támogatta a párt Központi Bizottságának többsége is.

A Központi Bizottságnak ez a határozata mentette meg Iljics drága életét...

*

Július 11-én leborotválta bajuszát és szakállát, munkásruhába öltözött és késő este Sztálinnal és Allilujevvel gyalog elindult, hogy egy éjszakai személlyel Razliv állomásra utazzon.

Jemeljanovnál Vlagyimir Iljics a csűr padlásán húzódott meg Itt fogadta a Központi Bizottságtól érkező elvtársakat. Később át kellett költöznie a Razliv-tó partjára, ahol egy szénaboglya mellett álló sátorban telepedett meg.

*

1917 esős nyarán Lenin kazánfűtőnek öltözve áthajózott Finnországba. Nem sokáig tartózkodott ott. A politikai helyzet megérett a fegyveres felkelés előkészítésére. A Központi Bizottság határozatára Lenin október 7-én visszaérkezett Petrográdba. A Februári Forradalom után a Viborgi városrész lett a bolsevikok fellegvára. Lenin itt készítette el a fegyveres felkelés tervét és itt írta meg leveleit, amelyekben sürgette az elvtársak felkészülését.

Innét indult október 10-én a párt Központi Bizottsága történelmi jelentőségű ülésére, amelyet titokban tartottak. A Karpovka-folyó rakpartja 32. sz. házban. A forradalom sorsán aggódó Vlagyimir Iljics innét írta aggódva a Szmolnijba:

„Elvtársak!

Ezeket a sorokat 24-én este írom, a helyzet a végletekig kritikus. Napnál világosabb, hogy a felkelés halogatása most már igazán egyértelmű a halállal.

Nem szabad várni!! Mindent elveszíthetünk!!

Azután, amikor megérkezett az összekötő a Központi Bizottságtól, Vlagyimir Iljics parókát vett fel, arcát kendővel felkötötte, mintha a foga fájna, és elindult a Szmolnijba, hogy a történelmi fordulóponton kezébe vegye a forradalom irányítását.